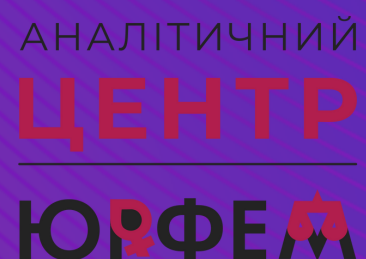

На шляху до гендерно чутливого парламенту: поточна ситуація

Дар'я Росохата, юристка-аналітикиня Аналітичного центру
Асоціації жінок-юристок України "ЮрФем"

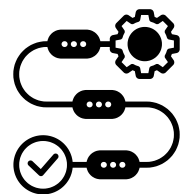
Гендерно чутливий парламент

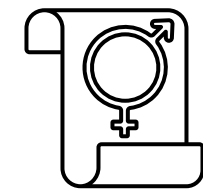
СФЕРА 1: Рівні можливості для жінок і чоловіків бути обраними до парламенту

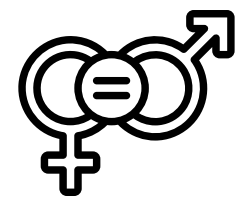
СФЕРА 3: Належне висвітлення інтересів та проблем жінок у паламентському порядку денному

СФЕРА 2: Рівні можливості впливу на робочі процедури парламенту

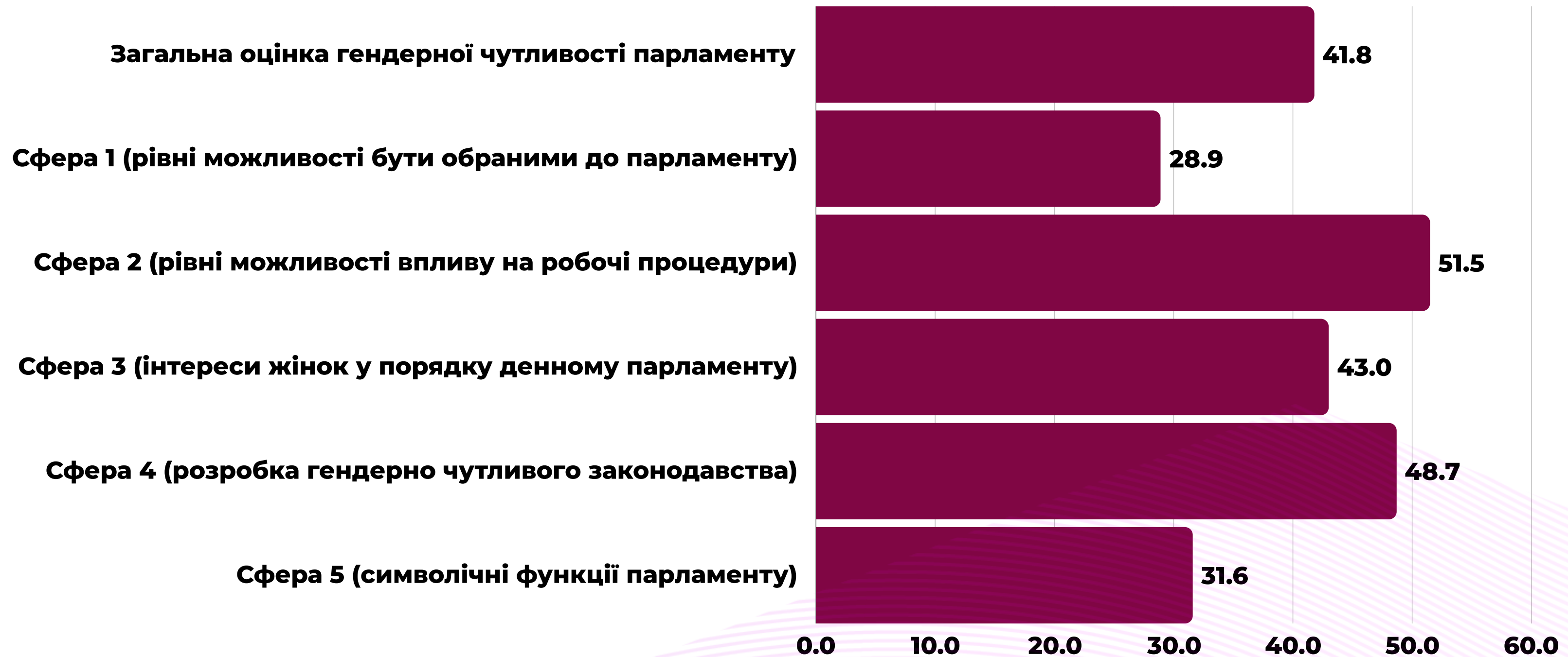

СФЕРА 4: Розробка парламентом гендерно чутливого законодавства

СФЕРА 5: Виконання парламентом своїх символічних функцій з врахуванням аспекту гендерної рівності

Результати оцінки гендерної чутливості Верховної Ради України

Сфера 1: Рівні можливості для жінок і чоловіків бути обраними до парламенту;

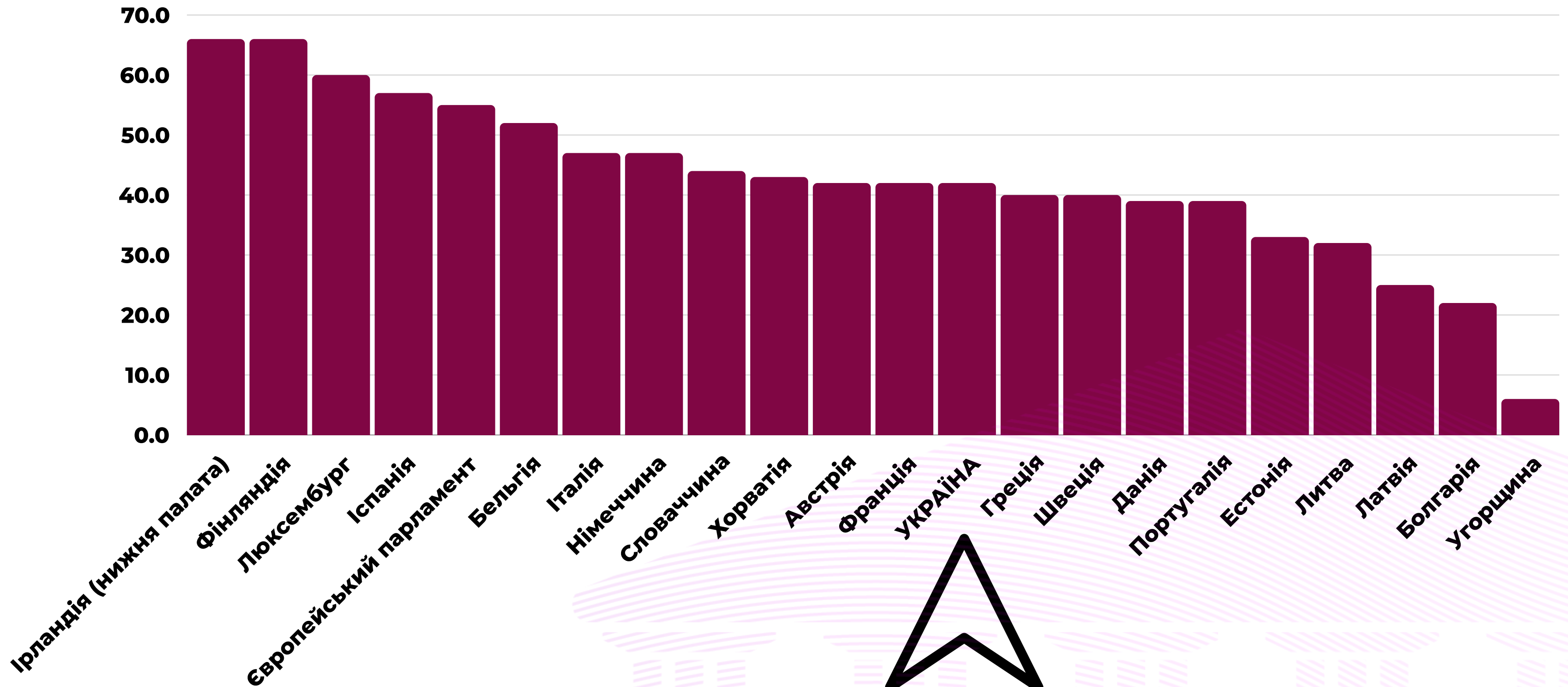
Сфера 2: Рівні можливості впливу на робочі процедури парламенту;

Сфера 3: Належне висвітлення інтересів та проблем жінок у парламентському порядку денному;

Сфера 4: Розробка парламентом гендерно чутливого законодавства;

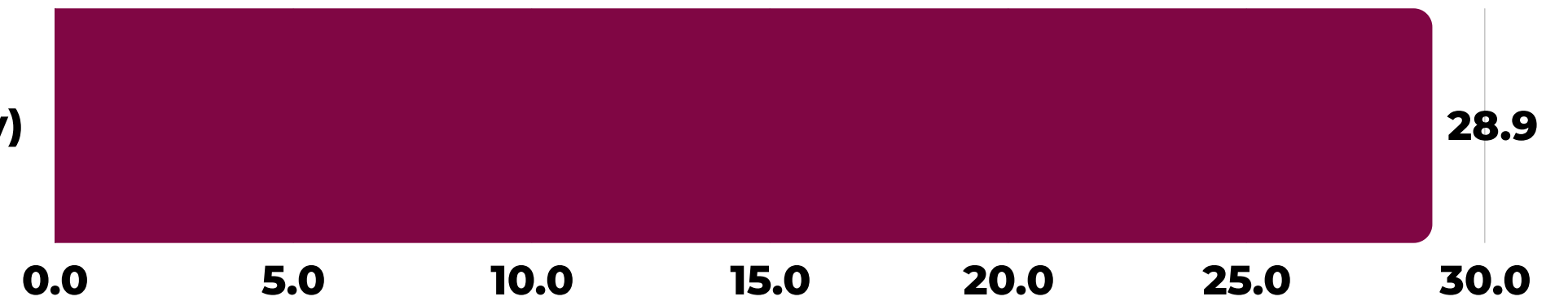
Сфера 5: Виконання парламентом своїх символічних функцій з урахуванням аспекту гендерної рівності.

Гендерна чутливість парламентів: Україна та Європа

*у діаграмі відображено не усі країни, які провели оцінку гендерної чутливості парламенту

Сфера 1 (рівні можливості бути обраними до парламенту)

Гендерні квоти, застосовані на виборах в Україні, відіграють позитивну роль у забезпеченні рівних можливостей.

Відсутність чіткої згадки про гендерний баланс у статутах може сприяти зниженню рівня відповідальності партій за дотримання принципів гендерної рівності, що є критично важливим для досягнення справедливого представництва.

Спостерігається загальне низьке представництво жінок у комітетах, незважаючи на намагання окремих партій враховувати принцип гендерного балансу при призначенні в комітети.

Важливим є послуговування гендерно чутливою мовою під час проведення співбесід та у тестових матеріалах.

Питання виділення державних коштів жінкам-кандидаткам. На даний момент в Україні не передбачено окремого механізму та порядку виділення державних коштів спеціально для жінок-кандидаток на парламентських виборах.

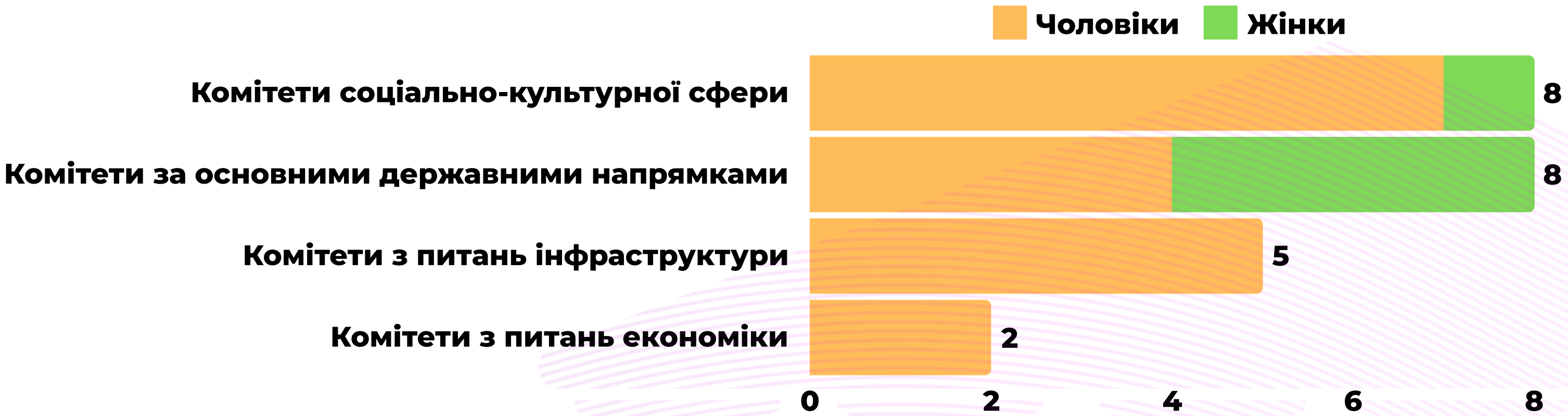

Спостерігається гендерний дисбаланс у процесах прийняття рішень на рівні конкурсних комісій, де жінок (1) значно менше, ніж чоловіків (8).

Сфера 2 (рівні можливості впливу на робочі процедури)

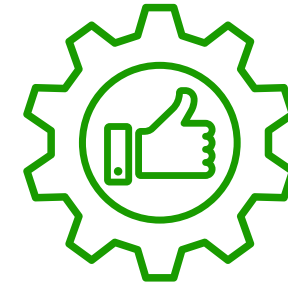
Спостерігається суттєва гендерна нерівність у керівництві комітетами українського парламенту. З 23 посад голів комітетів лише 5 займають жінки, що підкреслює низький рівень представництва жінок на ключових політичних позиціях.

Сфера 2 (рівні можливості впливу на робочі процедури)

В українському парламенті не розроблені політики, спрямовані на запобігання дискримінації, сексизму та сексуальним домаганням.

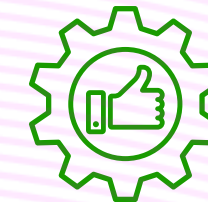

Правило 10 (6) - "Стандарти поведінки" Регламенту Європейського парламенту визначає, що депутати(ки) повинні утримуватися від будь-якого виду психологічних або сексуальних домагань і поважати Кодекс належної поведінки при виконанні своїх обов'язків.

Депутати(ки) та працівники(ці) парламенту можуть розраховувати на оплату праці адміністратора(ки) дитячої кімнати, що сприяє рівності умов для депутатів та працівників з дітьми, створюючи робоче середовище, яке відповідає їхнім сімейним потребам.

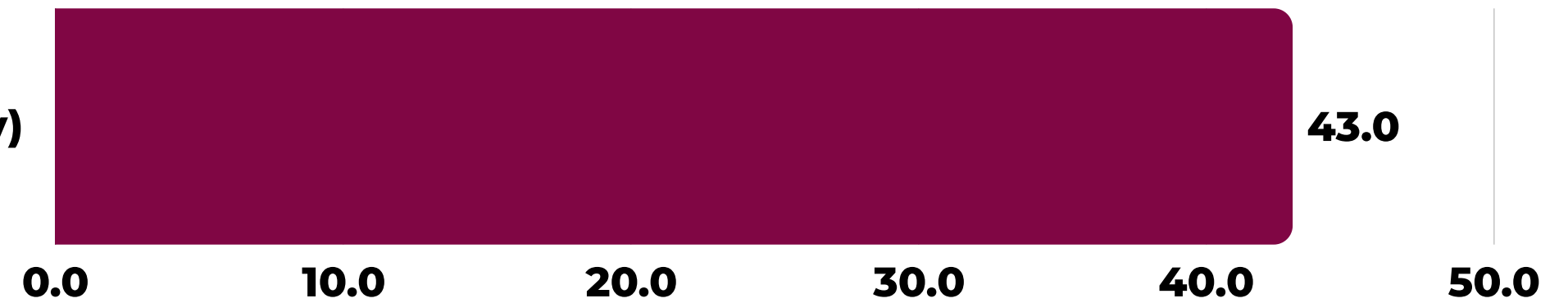
Механізм голосування за дорученням був впроваджений у парламентах Сполученого королівства Великої Британії, Чехії, Німеччини, Франції, Нідерландів, Люксембургу.

В українському законодавстві відсутня процедура заміни/голосування за дорученням для депутатів, які перебувають у відпустці за сімейними обставинами. Голосування за дорученням заборонене законом.

Сфера 3 (інтереси жінок у порядку денному парламенту)

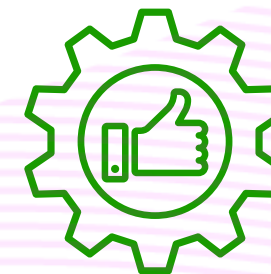

У Верховній Раді України була напрацьована Стратегія розбудови кадрового потенціалу Апарату Верховної Ради України до 2022 року, де гендерна рівність є одним із основних принципів Стратегії.

З огляду на відсутність чіткого плану забезпечення гендерної рівності в парламенті, ці ініціативи залишаються фрагментарними та недостатньо системними.

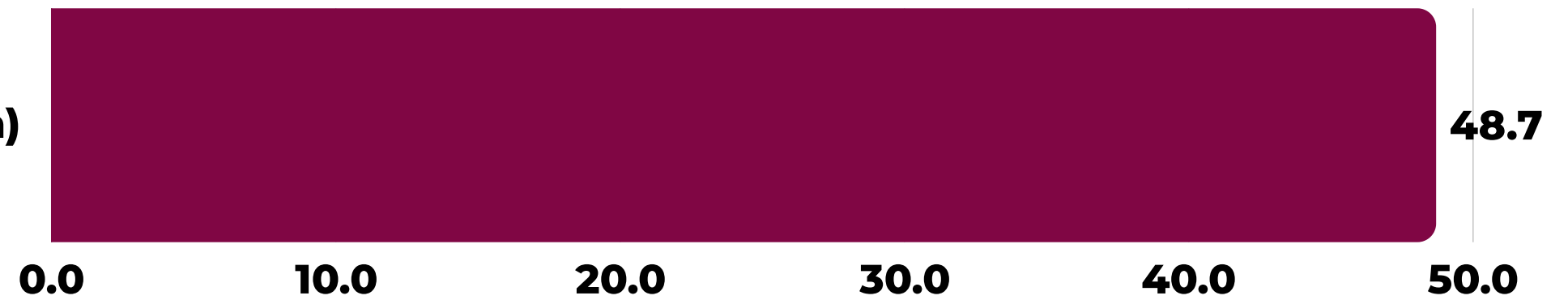

В українському парламенті відсутня практика впровадження гендерно-орієнтованого бюджетування як щодо державного бюджету України, так і щодо внутрішнього бюджету парламенту.

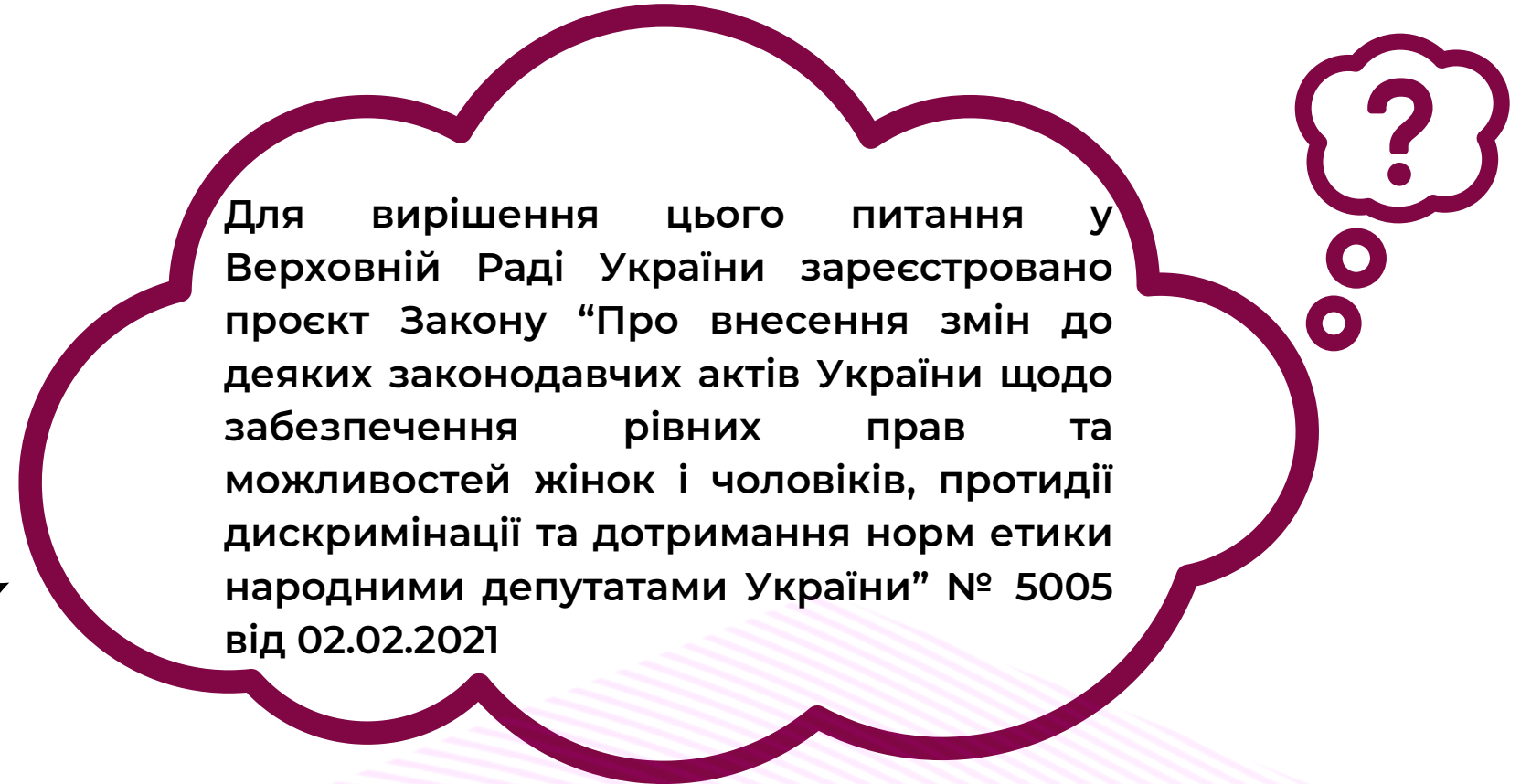
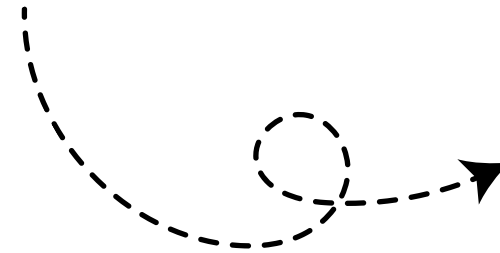

У шведському парламенті під час складення бюджету видається спеціальний окремий додаток, який з 1988 року відображає розподіл економічних ресурсів між жінками й чоловіками. Цей документ аналізує економічну нерівність, включаючи розподіл роботи, доходів та вплив соціального забезпечення на скорочення гендерного розриву.

Сфера 4 (розробка гендерно чутливого законодавства)

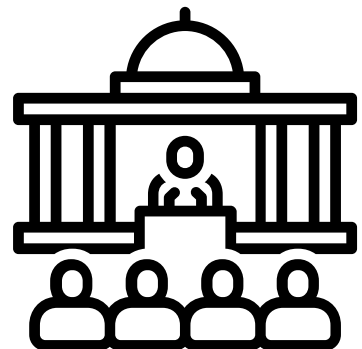
Важливим є забезпечення оцінки гендерного впливу та гендерно-правової експертизи на кожному етапі проходження законопроекту.

Для вирішення цього питання у Верховній Раді України зареєстровано проєкт Закону “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, протидії дискримінації та дотримання норм етики народними депутатами України” № 5005 від 02.02.2021

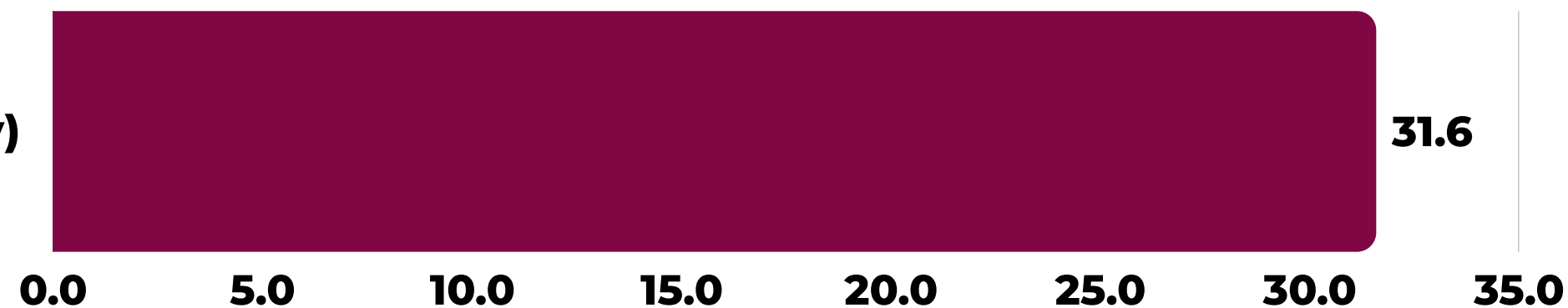

В Україні наразі відсутній спеціальний орган, який би здійснював моніторинг і контроль за дотриманням гендерної рівності в діяльності органів державної влади.

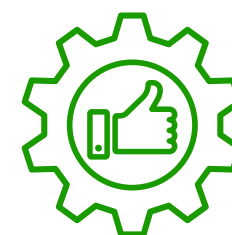

У Верховній Раді України не передбачено розробки та затвердження рекомендацій щодо імплементації ратифікованих міжнародних конвенцій, що може ускладнювати повну інтеграцію міжнародних норм у національне законодавство.

Сфера 5 (символічні функції парламенту)

У Верховній Раді України не існує офіційних правил або процедур, які б забезпечували гендерний паритет у найменуванні приміщень, доборі сюжетів для мистецьких робіт чи представленні художників, чиї твори та виставки розміщені в стінах парламенту тощо.

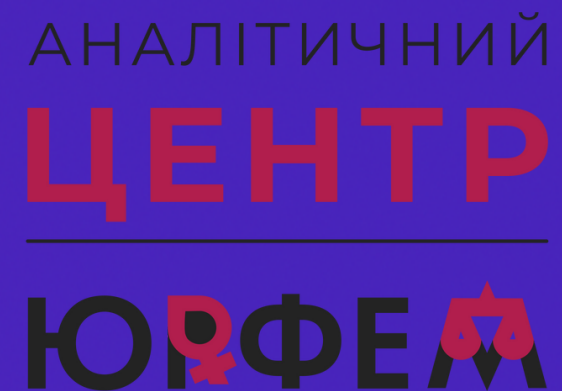
У 2016 році в Палаццо Монтечitorio (будівля Палати депутатів італійського парламенту) була створена спеціальна кімната, в якій розміщені фотографії перших жінок, які брали активну участь у політичному представництві Італії на національному, регіональному та місцевому рівнях. Також розміщено три дзеркала, по одному на кожну політичну посаду, яку досі не обіймала жінка (Президент Республіки, Сенат і Рада міністрів). Під дзеркалами відвідувачі(ки) можуть прочитати напис «Ти можеш бути першою».

В межах парламенту відсутні більш творчі ініціативи, як от екскурсії парламентом, де розповідають про історію жінок-парламентарок; виставки, присвячені відомим жінкам в історії країни, тощо.

В українського парламенту також відсутня систематизована політика комунікації, що охоплює питання гендерної рівності. На вебсайті ВРУ відсутній спеціальний розділ для громадян, присвячений питанням гендерної рівності.

Дякую за увагу!

Команда, яка працювала над оцінкою:

Катерина Шуневич - керівниця Аналітичного центру ЮрФем
Дар'я Росохата - юристка-аналітикиня Аналітичного центру ЮрФем
Дар'я Гросул - юристка, консультантка Аналітичного центру ЮрФем
Марія Грицишин - консультантка Аналітичного центру ЮрФем
Катерина Пилипенко - консультантка Аналітичного центру ЮрФем